

Etusivu>Rahavaateet>Varallisuuteen kohdistuvat turvaamistoimet oikeudenkäynnin aikana EU-maissa

Varallisuuteen kohdistuvat turvaamistoimet oikeudenkäynnin aikana EU-maissa

Unkari

1 Minkälaisia turvaamistoimia on käytettävissä?

Siviiliprosessista vuonna 2016 annetussa laissa nro CXXX säädetään kahdesta oikeudellisesta toimesta, joilla voidaan turvata riidanalaisen vaatimuksen täyttäminen. Ne ovat välitoimi ja väliaikainen täytäntöönpano, jotka tarjoavat suojaa ennen lainvoimaisen päätöksen saamista. Oikeudellisesta täytäntöönpanosta vuonna 1994 annetussa laissa nro LIII säädetään turvaamistoimista.

2 Millä edellytyksillä turvaamistoimia voidaan määrätä?

2.1 Menettely

Välitoimea voi hakea menettelyn aikana ja ennen kuin kanne on nostettu. Tuomioistuin arvioi välitoimea koskevan hakemuksen, jos menettelyn valmisteluvaihe voidaan toteuttaa kanteen perusteella. Tuomioistuimen on tehtävä päätös välitoimea koskevasta hakemuksesta kiireellisenä ja ryhdyttävä toimenpiteisiin viipymättä, enintään kahdeksan päivän kuluessa. Päätöstä tehdessään tuomioistuimen on punnittava, aiheuttavatko toimenpiteet vastapuolelle suuremman haitan kuin välitoimea hakevalle osapuolelle muutoin aiheutuisi, ja sen on myös otettava huomioon mahdollisuus edellyttää vakuuden asettamista. Tuomioistuin antaa vastapuolelle mahdollisuuden vastata välitoimea koskevaan hakemukseen. Tuomioistuin pyytää asianosaisia ilmaisemaan kantansa hakemukseen tavalla, jota se pitää sopivimpana. Se voi määrätä asianosaisten kuulemisen, jos se pitää sitä tarpeellisenä hakemuksen arvioimiseksi, erityisesti silloin, kun sen on päätettävä vakuuden asettamisesta. Asianosaiset, jotka eivät noudata kuulemistä varten asetettua määräaika, eivät voi hakea määräajan pidennystä. Välitoimesta päätettäessä voidaan vastaanottaa todisteita ainoastaan, jos hakemuksen sisältöä ei voida arvioida ilman todisteita. Tuomioistuin voi myös vastaanottaa tarvittavat todisteet menettelyn valmisteluvaiheessa. Tuomioistuin antaa välitoimea koskevan ratkaisunsa määräyksellä, josta on mahdollista erikseen valittaa. Tuomioistuin voi hakemuksesta itse muuttaa määräystä. Välitoimea koskeva määräys on väliaikaisesti täytäntöönpanokelpoinen. Jollei tuomioistuin toisin määrää, määräyksen noudattamisen määräaika alkaa sitä päivää seuraavasta päivästä, jona määräys on annettu kirjallisesti tiedoksi. Määräys on voimassa siihen asti, kunnes tuomioistuin kumoaa sen määräyksellä, jonka se antaa asianosaisen hakemuksesta toista asianosaista kuultuaan, tai tuomioissaan tai muussa menettelyn päättävässä ratkaisussaan. Jos tuomioistuin ei kumoaa välitoimea koskevaa määräystä tuomioissaan tai muussa menettelyn päättävässä ratkaisussaan, välitoimi raukeaa samalla, kun ensimmäisen oikeusasteen tuomio saa lainvoiman. Välitoimi raukeaa, jos menettely lakkaa tai keskeytetään. Tuomioistuimen on vahvistettava tämä seikka määräyksessään, jolla se lakkauttaa menettelyn tai jossa se toteaa menettelyn lakanneen. Menettelyn keskeyttäminen tai lykkääminen ei vaikuta välitoimeen.

Välitoimea koskeva hakemus voidaan esittää ennen kanteen nostamista, jos hakija osoittaa, että hakemuksen esittäminen vasta menettelyn vireillepanon jälkeen todennäköisesti mitätöisi välitoimen tarkoituksen. Välitoimea koskeva hakemus on jätettävä tuomioistuimelle, jolla on menettelyä koskeva toimivalta. Jos useammalla kuin yhdellä tuomioistuimella on alueellinen toimivalta, hakemus voidaan jättää mille tahansa niistä. Valitulla tuomioistuimella on yksinomainen toimivalta aloittaa menettely. Menettelyssä sovelletaan pakolliseen oikeudelliseen edustajan käyttöön siviiliprosessia koskevia yleisiä sääntöjä. Tuomioistuin käsittelee välitoimea koskevan hakemuksen ensi tilassa. Päätöksessään välitoimen määräämisestä tuomioistuin asettaa menettelyn vireillepanoa koskevan määräajan, joka voi olla enintään 45 päivää päätöksen tiedoksiantamisesta. Jos menettelyä ei panna vireille tuomioistuimen asettamassa määräajassa tai jos hakija ei kahdeksan päivän kuluessa määräajan päättymisestä todista välitoimen määränneelle tuomioistuimelle, että menettely on pantu vireille, välitoimi raukeaa kyseisen tuomioistuimen määräyksellä sitä päivää seuraavana päivänä, jona menettelyn vireillepanoa koskeva määräaika päättyy. Jos menettely pannaan vireille, välitoimi, joka on määrätty ennen kanteen nostamista, pysyy voimassa, kunnes se kumotaan tai kunnes mahdollinen ensimmäisen oikeusasteen tuomio tulee lainvoimaiseksi. Jos kanne nostetaan määräajassa, mutta tuomioistuin hylkää sen, välitoimi pysyy voimassa, kunnes menettelyn vireillepanosta aiheutuvat oikeusvaikutukset ovat päättyneet.

Väliaikaisesta täytäntöönpanosta määrätään ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomioissa.

Tuomioistuin antaa määräyksen turvaamistoimesta kiireellisesti ja viimeistään kahdeksan päivän kuluessa ja toimittaa määräyksen viipymättä ulosottomiehelle, joka käynnistää sen täytäntöönpanon välittömästi. Jos turvaamistoimea koskevaan määräykseen haetaan muutosta, tällä ei ole lykkäävää vaikutusta.

Turvaamistoimena voidaan hakea myös eurooppalaista tilivarojen turvaamismääräystä, jo ennen kuin velkoja aloittaa nostaa kanteen pääasiassa. Tässä tapauksessa pääasiaa koskeva menettely on pantava vireille nopeasti.

2.2 Tärkeimmät edellytykset

Tuomioistuin voi hakemuksesta määrätä välitoimen, jonka tarkoituksena on estää vallitsevan tilanteen muuttuminen, jos alkuperäisen tilanteen palauttaminen olisi myöhemmin mahdotonta, tai estää hakijan oikeuksien jääminen myöhemmin toteutumatta tai poistaa hakijalle välittömästi aiheutuva väliön haitta, tai mistä tahansa muusta syystä, joka ansaitsee erityishuomion. Välitoimella voidaan velvoittaa toteuttamaan toimi, jota hakija olisi oikeutettu vaatimaan sen oikeuden nojalla, joka on määrä panna menettelyssä täytäntöön. Tapauksissa, joissa edellä mainitut ehdot täyttyvät, välitoimia koskeva hakemus voidaan esittää ennen kanteen nostamista, jos hakija osoittaa, että hakemuksen esittäminen vasta menettelyn vireillepanon jälkeen todennäköisesti mitätöisi välitoimen tarkoituksen. Välitoimia koskevassa hakemuksessa on viitattava sen edellytyksen täyttymiseen, jonka perusteella välitoimea koskeva määräys on annettu, ja siinä on esitettävä ja perusteltava tosiseikat, jotka tukevat kyseisen edellytyksen täyttymistä. Hakijan on täsmennettävä haettavien toimenpiteiden sisältö. Jos välitoimia koskeva hakemus jätetään ennen kanteen nostamista, hakijan on toimitettava myös tiedot, joiden perusteella voidaan määrittää tuomioistuin, jolla on toimivalta panna menettely vireille. Myös oikeus, joka on määrä panna täytäntöön menettelyssä, on mainittava. Tuomioistuin voi asettaa välitoimen ehdoksi vakuuden asettamisen, jos vastapuoli osoittaa, että on todennäköistä, että haetuista toimenpiteistä aiheutuu haittaa, jonka seurauksena hakijaa vastaan nostetaan vastapuolen voittaessa vahingonkorvaus- tai palautusvaade. Kun tuomioistuin tekee päätöksen vakuuden asettamisesta, sen on otettava huomioon hakemuksen tueksi esitettyjen tosiseikkojen todennäköisyys. Jos haitta ei ole merkittävä, tuomioistuimen ei pitäisi määrätä vakuuden asettamista. Tuomioistuin määrää asettamaan vakuuden kahdessa tapauksessa. Niistä ensimmäinen on tapaus, jossa vastapuoli pyytää vakuutta ja voi osoittaa, että sille todennäköisesti koituu haitta, joka vastaa pyydettyä vakuutta. Toinen on tapaus, jossa hakija tarjoaa vakuutta ja vastapuoli sen hyväksyy. Ensimmäisessä tapauksessa vakuuden määrä vastaa vastapuolen ilmoittamaa todennäköistä haittaa. Toisessa tapauksessa kyseessä on hakijan tarjoama ja vastapuolen hyväksymä määrä. Jos hakija tarjoaa vakuudeksi tiettyä määrää, tuomioistuin kehottaa vastapuolta hyväksymään sen kiireellisesti erillisessä lausumassa. Vakuuden määrän hyväksyminen ei merkitse niiden tosiseikkojen tunnustamista, joiden perusteella välitoimi on määrätty. Vakuuden asettaminen edellyttää, että tuomioistuimeen talletetaan esimerkiksi rahaa, arvopapereita, rahan vastineita tai, jos kyseessä on pankkitakaus, takausilmoitus.

Tuomio on julistettava täytäntöönpanokelpoiseksi muutoksenhausta riippumatta, jos siinä määrätään jokin seuraavista velvoitteista: elatusavun, elinkoron tai muun samaan tarkoitukseen määrätyn säännöllisen suorituksen maksaminen; oikeudenloukkauksen kieltäminen; vastaajan hyväksymän vaateen maksaminen; rahasuoritus, joka perustuu täyden todistusarvon omaavassa julkisessa tai yksityisessä asiakirjassa asetettuun velvoitteeseen, jos asiakirjoissa näytetään toteen rahasuorituksen perusteena olevat olosuhteet; ja muut kuin rahalliset velvoitteet, joissa täytäntöönpanon viivästyminen aiheuttaisi kantajalle kohtuuttoman vakavan haitan tai vaikeasti määritettävän haitan ja kantaja on antanut asianmukaisen vakuuden. Tuomioistuin voi päättää olla myöntämättä väliaikaista täytäntöönpanoa, jos täytäntöönpanosta aiheutuisi asianosaiselle suhteellisesti raskaampi taakka kuin hakemuksen epäämisestä aiheutuu sitä pyytäneelle asianosaiselle. Vastaajan on esitettävä tätä koskeva pyyntö ennen käsittelyn päättymistä. Tuomioistuin voi myös julistaa päätöksen osittain täytäntöönpanokelpoiseksi asian olosuhteista riippuen. Perustelluissa poikkeustapauksissa tuomioistuin voi jättää julistamatta päätöksen väliaikaisesti täytäntöönpanokelpoiseksi niiden maksuerien osalta, jotka ovat erääntyneet jo ennen päätöksen antamista. Väliaikainen täytäntöönpano ei koske menetellystä aiheutuvia kustannuksia, maksamattomia oikeudenkäyntimaksuja eikä valtion maksamia kustannuksia.

Jos täytäntöönpanoperustetta vaatimuksen täyttämiseksi ei voida vielä vahvistaa, mutta täytäntöönpanoa hakeva asianosainen voi osoittaa uskottavasti, että vaatimuksen täyttäminen myöhemmin todennäköisesti vaarantuu, tuomioistuin määrää turvaamistoimesta, kuten rahasaatavan turvaamisesta tai tietyn omaisuuserän hukkaamiskiellosta. Turvaamistoimia voidaan määrätä esimerkiksi silloin, kun vaatimus perustuu päätökseen, jonka nojalla täytäntöönpanoperuste voitaisiin vahvistaa, mutta tämä on mahdotonta, koska päätös ei ole vielä lainvoimainen tai edes väliaikaisesti täytäntöönpanokelpoinen tai koska päätös on saanut lainvoiman, mutta asetettu määräaika ei ole vielä päättynyt. Turvaamistoimia voidaan määrätä myös silloin, kun vaatimus liittyy unkarilaisessa tuomioistuimessa aviovarallisuussuhteita tai patenttisuojaa, hyödyllisyyssmalleja, puolijohdetuotteiden piirimalleja, kasvilajikkeita, tuotemerkkejä, maantieteellisiä merkintöjä ja alkuperänimityksiä tai lisäsuojatodistuksia tai tekijänoikeussuojaa koskevan lainsäädännön nojalla tai sopimattomien ja rajoittavien markkinakäytäntöjen kieltämisestä vuonna 1996 annetun lain LVII 4 ja 6 §:n nojalla nostettuun kanteeseen sovellettavassa lainsäädännössä säädettyjä kriteerejä noudattaen, tai mihin tahansa muuhun kanteeseen, kun vaatimuksen alkuperä, määrä ja erääntyminen on osoitettu oikeaksi virallisella asiakirjalla tai vakuuttavan näytön antavalla yksityisellä asiakirjalla.

Turvaamistoimena voidaan hakea eurooppalaista tilivarojen turvaamismääräystä komission täytäntöönpanoasetuksen mukaista lomaketta käyttäen.

3 Turvaamistoimien tarkoitus ja luonne

3.1 Minkä tyyppinen varallisuus voi olla turvaamistoimien kohteena?

Kun on kyse väliitoimista, tuomioistuin määrää toteuttamaan kanteessa tai väliitoimia koskevassa hakemuksessa esitetyt toimenpiteet. Tämä voi koskea mitä tahansa hakemuksessa mainittuja vaatimuksia tai omaisuuseriä. Jos määräystä ei noudateta vapaaehtoisesti, se pannaan täytäntöön tuomioistuimen kautta. Sen jälkeen määritetään täytäntöönpanolainsäädännön perusteella, mikä omaisuus jää täytäntöönpanon ulkopuolelle.

Väliaikainen täytäntöönpano koskee ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomiota, joka ei vielä ole lainvoimainen. Tämä voi koskea kaikkea sellaista vastaajan omaisuutta, jota ei ole täytäntöönpanoon sovellettavien säännösten mukaisesti vapautettu täytäntöönpanosta.

Kun on kyse turvaamistoimista, tuomioistuin voi määrätä tiettyjen omaisuuserien takavarikoinnista tai rahasaatavien turvaamistoimista. Jos tuomioistuin määrää rahasaatavan turvaamisesta, ulosottomies antaa asiaa koskevan määräyksen paikalla tiedoksi velalliselle. Samanaikaisesti velallista kehoitetaan viipymättä maksamaan turvattava määrä suoraan ulosottomiehelle. Jos velallinen ei noudata kehotusta, ulosottomies voi ulosmitata mitä tahansa velallisen omaisuutta tai pyytää jäädyttämään velallisen tilin. Sen sijaan velallisen palkkaan tai muihin tuloihin voidaan kohdistaa turvaamistoimia vain siinä tapauksessa, että velallisella ei ole muuta ulosmitattavaa omaisuutta, joka voisi toimia turvattavan määrän vakuutena. Hukkaamiskielto voi koskea mitä tahansa irtainta omaisuutta tai arvokasta omaisuutta.

Eurooppalaisen tilivarojen turvaamismääräyksen antamista koskevissa menettelyissä voidaan esittää tilitietojen hankkimista koskeva pyyntö, jonka perusteella toimivaltainen viranomainen pyrkii saamaan tiedot velallisen tileistä kyseisiin tilejä hallinnoivilta maksupalveluntarjoajilta.

3.2 Mikä on näiden toimien vaikutus?

Kun on kyse väliitoimista ja väliaikaisesta täytäntöönpanosta, velallisen on noudatettava tuomioistuimen päätöstä. Päätöksen nojalla voidaan aloittaa täytäntöönpanomenettely velallista vastaan.

Turvaamistoimia on kahdentyyppisiä, ja niillä on erilaiset vaikutukset. Jos toimen tarkoituksena on rahasaatavan turvaaminen, velallisen on annettava ulosottomiehelle tietty rahasumma. Jos velallinen ei noudata tätä velvollisuutta, ulosottomies panee määräyksen täytäntöön ulosmittaamalla velallisen omaisuutta tai jäädyttämällä tämän tilin rahasaatavan arvoon asti. Velalliselta saatua tai menettelyn aikana kerättyä rahamäärää ei voida maksaa suoraan täytäntöönpanoa hakeneelle asianosaiselle, vaan se ohjataan ulosottomiehen tilille. Jos tietty esine asetetaan hukkaamiskieltoon, se on periaatteessa takavarikoitu: velallinen voi edelleen käyttää esinettä, mutta hän ei voi luovuttaa sitä. Jos taas esine asetetaan vakuustakavarikkoon, ulosottomies asettaa sen lukittuun tilaan tai antaa sen toimitsijan haltuun.

3.3 Mikä on turvaamistoimien voimassaoloaika?

Väliitoimea koskeva tuomioistuimen määräys pysyy voimassa, kunnes se kumotaan tai kunnes ensimmäisen oikeusasteen tuomio tulee lainvoimaiseksi.

Väliitoimi raukeaa, jos menettely lakkaa tai keskeytetään. Tuomioistuimen on vahvistettava tämä seikka määräyksessään, jolla se lakkauttaa menettelyn tai jossa se toteaa menettelyn lakaneen. Menettelyn keskeyttäminen tai lykkääminen ei vaikuta väliitoimeen.

Väliaikainen täytäntöönpano merkitsee tuomiossa vahvistetun velvoitteen täytäntöönpanoa ennen kuin tuomiosta tulee lainvoimainen riippumatta siitä, haetaanko muutosta vai ei. Näin ollen siihen ei sovelleta mitään määräaika.

Turvaamistoimi on voimassa siihen saakka, kun täytäntöönpanomääräys on annettu tai tuomioistuin lopettaa turvaamistoimen.

4 Voiko turvaamistointa koskevaan päätökseen hakea muutosta?

Väliitoimea koskevaan määräykseen voi hakea muutosta. Muutoksenhakuun sovelletaan yleisiä sääntöjä, ja muutoksenhaun määräaika on 15 päivää.

Muutosta on haettava määräyksen antaneelta tuomioistuimelta. Jos hakemus on perusteltu, tuomioistuin kumoaa väliitoimea koskevan määräyksen.

Tuomioistuin voi myös muuttaa määräystä, joko pyynnöstä tai omasta aloitteestaan, jos kantaja alentaa vaatimustaan.

Tuomioistuin on velvollinen määräämään väliaikaisesta täytäntöönpanosta lainsäädännössä luetelluissa tapauksissa. Osapuoli voi pyytää tuomioistuinta olemaan määräämättä väliaikaista täytäntöönpanoa tapauksissa, joissa se aiheuttaisi kyseiselle osapuolelle kohtuuttoman suuren rasitteen. Hakemus on osoitettava sille tuomioistuimelle, jossa asia on vireillä.

Turvaamistoimea koskevaan määräykseen voidaan hakea muutosta siltä tuomioistuimelta, jossa asia on vireillä, mutta muutoksenhauilla ei ole lykkäävää vaikutusta. Asianosaiset voivat hakea muutosta 15 päivän kuluessa määräyksen tiedoksiantamisesta.

Eurooppalaista tilivarojen turvaamismääräystä tai sen täytäntöönpanoa koskeva muutoksenhaku on osoitettava sille tuomioistuimelle, jossa asia on vireillä. Muutoksenhakua koskevaan päätökseen sovelletaan yleisiä muutoksenhakusääntöjä.

Päivitetty viimeksi: 23/09/2021

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa.

Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.